

Εθνικό πρόγραμμα μέτρων για την πρόληψη της εξάπλωσης και τον έλεγχο των εντόμων και ασθενειών στα αμπέλια (γένος *Vitis*) – ένας σημαντικός οδηγός για όλους τους αμπελουργούς και τους ειδικούς αγρονομίας

Автор(и): Растителна защита
Дата: 15.08.2024 Брой: 8/2024

Η καλλιέργεια της αμπέλου στη Βουλγαρία χρονολογείται από την αρχαιότητα. Ως αποτέλεσμα ευνοϊκών αγρομετεωρολογικών, εδαφικών και δημογραφικών συνθηκών, έχει συσσωρευτεί και αναπτυχθεί μακροχρόνια εμπειρία στην καλλιέργεια αμπελοφυτών. Εξασφαλίζονται τόσο η

απόδοση όσο και η παραγωγή υψηλής ποιότητας προϊόντων, τόσο για επιτραπέζιες όσο και για οиноποιητικές ποικιλίες σταφυλιών. Οι υψηλές σύγχρονες απαιτήσεις μετατοπίζουν την εστίαση της αμπελοπαραγωγής όχι μόνο ως προς την απόδοση, αλλά και ως προς την ποιότητα του παραγόμενου προϊόντος, συμπεριλαμβανομένης της εμφάνισης, των οργανοληπτικών και τεχνολογικών ιδιοτήτων, και οι προσπάθειες κατευθύνονται προς την καλλιέργεια υγιών φυτών και την παραγωγή προϊόντων χωρίς υπολείμματα φυτοπροστατευτικών. Η εμφάνιση, η εξάπλωση και ο πολλαπλασιασμός νέων εχθρών ως αποτέλεσμα της εντατικοποιημένης κίνησης ανθρώπων και αγαθών αντιμετωπίζουν τους αμπελουργούς με πολλές δυσκολίες και αβεβαιότητες. Ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι αμπελουργοί είναι η προστασία της καλλιέργειας από ασθένειες και παθογόνους οργανισμούς. Ανάλογα με τις αγρομετεωρολογικές συνθήκες, οικονομικά σημαντικοί παθογόνοι οργανισμοί όπως ο περονόσπορος της αμπέλου (*Plasmopara viticola*), η ασπράδα της αμπέλου (*Oidium tuckeri*), ο γκρίζος μούχλας (*Botrytis cinerea*), η εκκορίωση της αμπέλου (*Phomopsis viticola*), ο ευρωπαϊκός σκώρος της αμπέλου (*Lobesia botrana*), ο αμπελοκόκκος (*Pulvinaria vitis*) και ο κίτρινος ακάρεας της αμπέλου (*Eotetranychus pruni* (*Schizotetranychus viticola*)) αναπαράγονται ετησίως στα αμπελώνια και προκαλούν ζημιές. Υπό κατάλληλες συνθήκες, πολλοί άλλοι παθογόνοι οργανισμοί μπορεί επίσης να εμφανιστούν και να πολλαπλασιαστούν στα αμπέλια, οι οποίοι, ως αποτέλεσμα των διαβιωτικών τους διεργασιών, μπορεί να συμβάλλουν στη μείωση της απόδοσης και στην υποβάθμιση της ποιότητας του προϊόντος. Στόχος των νέων απαιτήσεων της ευρωπαϊκής πολιτικής σχετικά με τη βιώσιμη χρήση φυτοπροστατευτικών είναι ένα φιλόδοξο πρόγραμμα για σημαντική μείωση στη χρήση τους. Προτεραιότητα των στρατηγικών «Πράσινη Συμφωνία» και «Από το Αγρότη στο Τραπέζι» είναι η προστασία της φύσης, η εξασφάλιση υγιεινών τροφίμων και η υποστήριξη των γεωργών.

Η κατάρτιση ενός Εθνικού Προγράμματος μέτρων για την πρόληψη της εξάπλωσης και τον έλεγχο των εχθρών της αμπέλου (γένος *Vitis*) στοχεύει στον περιορισμό της εξάπλωσης ορισμένων ασθενειών και εχθρών και στη διατήρηση υγιών αμπελώνων. Το Πρόγραμμα καλύπτει ολόκληρη την περίοδο καλλιέργειας της αμπέλου – από το φαινολογικό στάδιο «κατάσταση ηρεμίας», καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου βλάστησης μέχρι το «ξεκίνημα της πτώσης των φύλλων». Το Πρόγραμμα λαμβάνει υπόψη κυρίως εχθρούς για τους οποίους ο χρονισμός των πρώτων δράσεων ελέγχου είναι εξαιρετικής σημασίας, ώστε να μην επιτρέπονται ζημιές στα φυτά, απώλειες και υποβάθμιση της ποιότητας του προϊόντος. Για ορισμένους εχθρούς προβλέπεται η εφαρμογή συγκεκριμένων μέτρων χημικού ελέγχου, ως εξής:

Ασπράδα της αμπέλου - Oidium tuckeri

Εναντίον του αιτίου της ασπράδας - πριν από την έναρξη της χειμερινής ηρεμίας, πριν από τα φθινοπωρινά παγετούς και την πτώση των φύλλων, θα πραγματοποιείται επεξεργασία με προϊόν προστασίας φυτών που περιέχει την ενεργή ουσία θείο. Στόχος είναι η μείωση του επικίνδунου εμβολιακού υλικού του παθογόνου (του αιτίου της ασθένειας) που διαχειμάζει στην άμπελο, το οποίο θα εξασφαλίσει φυσιολογική ανάπτυξη των φυτών στην αρχή της περιόδου βλάστησης και θα μειώσει τον αριθμό των επεμβάσεων κατά τη διάρκεια της περιόδου. Πρόκειται για ένα μέτρο προστασίας φυτών που δεν είναι δημοφιλές μεταξύ των αμπελουργών στη Βουλγαρία, αλλά εφαρμόζεται από κορυφαίες ευρωπαϊκές χώρες αμπελουργίας. Η πρόταση έγινε από επιστήμονες του Γεωπονικού Πανεπιστημίου - Πλόβντιβ, ως αποτέλεσμα διεξαχθέντων ερευνών.

Εκκορίωση της αμπέλου - Phomopsis viticola

Η επεξεργασία των φυτών εναντίον του αιτίου της εκκορίωσης της αμπέλου (*Phomopsis viticola*) στην αρχή της περιόδου βλάστησης (από το φαινολογικό στάδιο «αρχή του πρησίματος των οφθαλμών» έως το φαινολογικό στάδιο « τρίτο φύλλο ξεδιπλωμένο») είναι μια άλλη κρίσιμη στιγμή που συχνά χάνεται από τους αμπελουργούς, ενώ η ασθένεια είναι ιδιαίτερα επιβλαβής για τους νέους βλαστούς. Οδηγεί στον θάνατο των πρωτογενών οφθαλμών, επιμήκυνση των βραχιόνων και ξήρανσή τους.

Αμπελοκόκκος - Pulvinaria vitis

Ιδιαίτερη προσοχή στο Πρόγραμμα δίνεται στους «φορείς» - οργανισμούς που μεταδίδουν και εξαπλώνουν τα αίτια των φυτικών ασθενειών (ικών, φυτοπλασματικών). Ο αμπελοκόκκος (*Pulvinaria vitis*) είναι φορέας μιας σειράς ικών ασθενειών της αμπέλου. Το Πρόγραμμα προβλέπει τη μείωση του πληθυσμού του εχθρού που διαχειμάζει με την εφαρμογή προϊόντος προστασίας φυτών με την ενεργή ουσία παραφινόελαιο.

Χρυσό κίτρινισμα της αμπέλου (Flavescence dorée)

Το Πρόγραμμα προβλέπει τον έλεγχο του φορέα, του αμερικανικού κιγκλίδωμα της αμπέλου (*Scaphoideus titanus*), φορέα του φυτοπλάσματος *Flavescence dorée phytoplasma-PHYR64*, του αιτίου του χρυσού κιτρίνισματος της αμπέλου. Το φυτοπλάσμα περιλαμβάνεται στο Παράρτημα II του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 2019/2072, στον «Κατάλογο των καραντινικών εχθρών της Ένωσης και των αντίστοιχων κωδικών τους»· Μέρος Β - «Εχθροί που είναι γνωστό ότι υπάρχουν στην επικράτεια της Ένωσης». Το αμερικανικό κιγκλίδωμα της αμπέλου, ο φορέας του φυτοπλάσματος, έχει ανιχνευθεί στην επικράτεια της Βουλγαρίας. Ορισμένες ευρωπαϊκές χώρες (Γαλλία) ήδη εφαρμόζουν προγράμματα για υποχρεωτική εντομοκτονική επεξεργασία ή για υγειονομική αποκόλληση αμπελώνων, με στόχο τον περιορισμό της εξάπλωσης του χρυσού κιτρίνισματος της αμπέλου (*Flavescence dorée phytoplasma*).

Αυτό το Εθνικό Πρόγραμμα προορίζεται για ειδικούς αγρονομίας και αγρότες.

Το Πρόγραμμα έχει αναπτυχθεί με βάση το άρθρο 2 του Νόμου για την Προστασία των Φυτών και την Εντολή Αρ. RD 09-629/27.06.2023 του Υπουργού Γεωργίας και Τροφίμων, από μια ομάδα εργασίας που αποτελείται από υπαλλήλους του Υπουργείου Γεωργίας και Τροφίμων· της Βουλγαρικής Αρχής Ασφάλειας Τροφίμων· Περιφερειακών Διευθύνσεων Ασφάλειας Τροφίμων -

Βουργάς· Βάρνα· Παζαρτζίκ· Πλόβντιβ· Στάρα Ζαγόρα· του Κέντρου Αξιολόγησης Κινδύνου στην Αλυσίδα Τροφίμων (RACFC) – Σόφια· του Γεωπονικού Πανεπιστημίου – Πλόβντιβ· της «Γεωπονικής Σχολής» στο Πανεπιστήμιο Δασολογίας – Σόφια· του «Ινστιτούτου Αμπελουργίας και Οινολογίας» (IVE) – Πλέβεν.

Δείτε το Εθνικό Πρόγραμμα μέτρων για την πρόληψη της εξάπλωσης και τον έλεγχο των εχθρών της αμπέλου (γένος *Vitis*) **ΕΔΩ**